

ne obstoja več). V letu 1973 je ak. slikar Viktor Snoj restavriral fasado s sredstvi Kulturne skupnosti Ljubljana Vič-Rudnik. Sistem obnovitve in dopolnitve je enak, kot je bilo opisano že zgoraj.

LESKOVEC, Grosuplje. — Nekd. mežnarija, hiša št. 2, je v času pred obnovo služila lastniku kmetije za gospodarsko poslopje oz. hlev. Letnica nastanka je bila znana že pred restavriranjem, izpisana pa je bila kar dvakrat: 1. v rimskih, 2. v arabskih številkah 1750. Restavriral je 1974 ak. slikar Viktor Snoj (sl. str. 373).

PREDMOST, Škofja Loka. — »Županovše«, hiša št. 3, je za loško ozemlje značilen baročni kmečki dvorec. Delno je nastal v prvi polovici (strop v pritličju 1743), delno v drugi polovici 18. stol. (v pritličju kamra, nadstropje) o čemer pričajo arhitektonski detajli. V pritličju je fasada razčlenjena s slikanimi pilastri, v nadstropju pa je troje fresk Štefana Šubica. Sredstva, ki jih je prispevala KSS, so zadostovala le za obnovo glavne fasade (KS Škofja Loka ni soperarticipirala). Restavratorska dela je opravila ALU, restavratorski odd. pod vodstvom ak. sl. F. Kokalja, v letu 1972. (sl. str. 374)

PUGLED PRI KARLOVICI, Ribnica. — Hiši št. 2 in 3 sta skupaj z gospodarskimi poslopji sklenjen zaključen mikroambient. Večje poslopje, **Pugled 2**, z letnico 1732 je bilo prvotno pristava ortneškega gradu. Ker je podprla akcija samo KSS (KS Ribnica ni soperarticipirala), je bila l. 1972 (ak. slikar Viktor Snoj) obnovljena poslikava na fasadi manjše stavbe **Pugled 3** (gl. str. 375), kjer so kot redek primer pojavlja slikano okno s slikano značilno zasteklitvijo. Na stavbi **Pugled 2**, kjer se izpod beleža prav tako kažejo poslikave, je bilo v letu 1975 obnovljeno ostrešje in slamnata kritina s sredstvi KSS in lastnika.

ŠENTVID, Ljubljana-Šiška. — Kmečka stavba iz 17. stol., **Gunceljska 37**. V osnovi je verjetno starejša, v 18. in 19. stol., vsakokrat v maniri svojega časa pa prenovljena. V l. 1967 so bile fasade obarvane temno rjavo, izpod odpadajočega beleža so bili vidni fragmenti slikarij. Naše sondiranje je pod večplastnim beležem odkrilo letnico prve preнове stavbe 1769 in slikane okenske okvire. Svetlobne odprtine so bile ob poznejših adaptacijah zazidane, zraven njih pa prebite odprtine za nova okna.

Prvo restavriranje v l. 1967 se je sčasoma izkazalo za neuspešno zaradi higroskopičnega kamenja, vzdiganega v fasade, in meteorne vode, ki je začela zaradi dvignjene in asfaltirane ceste zatekati pod fasado. V l. 1973/74 je bila opravljen drenaža, freske pa ponovno obnovljene v letu 1976. — Fasade so restavrirane tako, da so ohranjeni fragmenti konservirani, propadli ali manjkajoči deli slikarij pa dodani v svetlejšem odtenku, ki pa je tako malenkosten, da ne moti celotnega vtisa. Freske je restavriral ak. slikar Viktor Snoj. Drenaža in obnova fasad je bila izvedena iz sredstev KS Ljubljana Šiška.

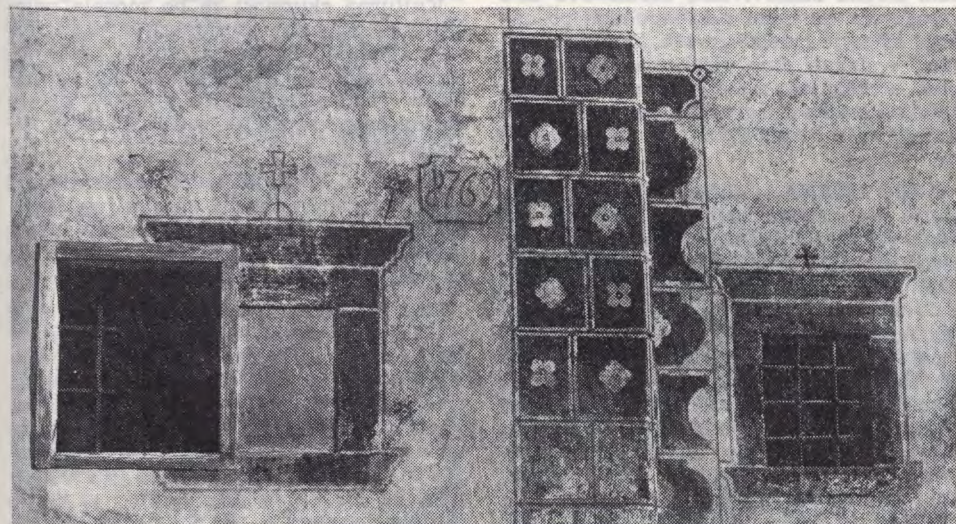
Restavratorska dela na fasadah hiše **Gunceljska 41**, ki ima letnico 1777, navajamo le kot dopolnilo. Izvedena so bila sočasno kot prva obnova Gunceljske 37, tj. 1967, ter bi bilo treba hišo iz istih vzrokov ponovno restavrirati. — A. B.

AJBA, Nova Gorica. — ZSV Gorica je 1977 izdal soglasje h gradnji prizidka in adaptaciji stanov. hiše št. 20 na parc. št. 3 in 101/3 k. o. Ajba. — E. S.

AJDOVŠČINA. — L. 1976 je dal ZSV Gorica naslednja soglasja: k adaptaciji stanov. hiše **Cankarjev trg 42**, ki stoji v ambientu III. kategorije s pogojem, da bo streha dvokapnica s korčno kritino, vsa okna morajo biti dvodelna in opremljena s polkni, uporaba rolet ni dovoljena, ograja balkona mora biti lesena z vertikalnimi letvami, barva fasad pa je lahko bela, svetlo siva ali svetli oker, k adaptaciji stanov. hiše v **Gregorčičevi št. 9**, notranjščino je mogoče adaptirati tako, da preureditev ne bo vplivala na zunanjo podobo objekta, ki je spomenik II. kategorije, za adaptacijo j. fasade, ki je v zaprtem dvorišču, mora investitor predložiti zavodu skico sedanjega stanja in predloga adaptacije; SSS Ajdovščina k stanov. gradnji na območju **Ribnika** s pogojem, da bodo strešne kritine korčne, vse okenske odprtine pa pokončno pravokotne in opremljene s polkni; k adaptaciji in gradnji prizidka v **Slomškovi 1** na parc. št. 830/1, 2 in 829 k. o. Ajdovščina s pogojem, da bo gradnja skladna z lokacijsko dokumentacijo in izvedbenim projektom; k vgraditvi garažnih vrat v **Slomškovi 5**, ki je spomenik III. kategorije; investitor mora predložiti zavodu načrt sedanjega stanja, ki bo za arhivsko varstvo, garažna vrata pa lahko vzdajajo samo v j. steno s tem, da so lesena in oblikovana tako kot vrata »portonov« v

Sl. 13—15 Sentvid pri Ljubljani, Gunceljska
37, hiša pred obnovo in potem; spodaj: de-
tajl z odkrito letnico (foto A. Bar-Janša)

Fig. 13—15 Sentvid near Ljubljana, Guncelj-
ska street 37. The façade before and after
the restoration; below: a detail with the
discovered date of the paintings. (Photo:
A. Bar-Janša)

tem okolišu; k adaptaciji hiše **Šibeniška 4** s pogojem, da ostane oblika strehe in kritina enaka, vsa okna morajo biti dvo-delna in opremljena s polkni, priporočali smo, da na povečanih okenskih odprtinah obnovijo kamnite okvire. Kamnito polkrožno kolono je treba ohraniti v sedanji obliki, ograja balkona naj bo lesena in oblikovana po lokalnem vzorcu; k adaptaciji hiše v **Ul. IV, prekomorske brigade 31** s pogojem, da ostane lesena ograja balkona enaka kot zdaj; gradnji garaže v **Vilharjevi ul. ob št. 11** s pogojem, da bo imela dvokapno korčno streho in da investitor obvezno obvesti ZSV o dnevu izkopa temeljev, ker se predvidevajo arheološke najdbe.

L. 1977 je ZSV Gorica izdal soglasje: k lokaciji **industrijske trgovine** s pogojem, da bodo izkopi za temelje pod arheološkim nadzorom; k projektu, ki ga je izdelal gr. teh. Silvo Premrl za adaptacijo stanov. hiše **Gregorčičeva 9**; h gradnji balkona na stanov. hiši **Slomškova 1**: balkon bo nad nekđ. vhomom v skladišče, vhom na balkon naj bo iz sedanjega okna, iz katerega naj se izvedejo vrata 100×120 , balkon naj sega levo in desno od vrat do prvega okna, proti cesti pa največ 125 cm, ograja je lahko lesena ali kovinska; k adaptaciji stanov. hiše **Slomškova 1a**; k zamenjavi oken in vrat na stanov. hiši **Slomškova 23**: okna lahko merijo največ 107×130 cm in so opremljena s polkni, pri vhodnih vratih morajo ohraniti kamniti portal; k nadvišanju dela strehe stanov. hiše **Slomškova 29a** s pogojem, da bodo dela izvedena po načrtu, ki ga je izdelal gr. teh. Zoran Strančan. — Izdali smo strokovno mnenje v zvezi z rušenjem nekaj sedanjih objektov **hotela Planika** in gradnjo samopostrežne restavracije in hotelskih sob na tem mestu. — E. S.

AJDOVŠČINA - občina. — Pri opravljanju terenskega dela ugotavljamo, da je na vsem ozemlju občine zelo razširjena gradbena dejavnost, bodisi v obliki adaptacij ali novogradenj, kar se pa ne kaže iz obveščanja Odd. za gradbene zadeve pri SO Ajdovščina. Čeprav je potrebno za vsakršno adaptacijo spomeniškega objekta (ali novogradnjo v neposredni bližini spomenika oziroma zaščitenegega naselja) soglasje pristojne spomeniške službe, se to ne izvaja dosledno. Rezultat je uničevanje ali razvrednotenje etnografskih spomenikov in naselij. Oddelek za gradbeništvo bi moral sproti obveščati naš

ZSV o vseh adaptacijah in novogradnjah na zaščiteneh objektih ali naseljih. Druga, nič manj pomembna naloga, povezana s prejšnjo, je ponovna revalorizacija celotnega spomeniškega fonda v občini; ugotoviti bi morali kolikšni so bili gradbeni posegi, v kolikšni meri so prizadeli spomenike in katere bo trba zaradi tega črtati iz seznama kulturnih spomenikov. Verjetno bi bil marsikak škodljiv poseg pravočasno ustavljen, če bi bil teritorij pogosteje nadzorovan s strani urbanistične in gradbene inšpekcije. Težave so prav gotovo tudi v tem, da so te službe medobčinske, imajo sedež v drugih občinah in so preobremenjene.

Popolnoma drugačno pa je stanje v samem mestu **Ajdovščina**, kjer se zdi, da je celotna gradbena dejavnost nadzorovana in usklajena z vsemi veljavnimi predpisi. Del zaslug gre v tem primeru tudi sprejetemu spomeniškem odloku za mesto Ajdovščina. Tak odlok bi bil nujen tudi za občino.

Verjetno bi pristojne službe morale tudi ugotoviti, koliko gradbenih posegov je izvedenih, ne da bi izvajalci imeli za to gradbeno dovoljenje. Vemo namreč, da je prav to arhitekturi najbolj škodljivo, še posebej, ker brez posebnega znanja vnašajo v stara urbana jedra nove elemente in materiale (nove kritine, plastične plošče, keramične oblog idr.). Seveda so pri tem sporne tudi statične rešitve ter kršnja osnovnih sanitarnih, požarnovarnostnih in drugih predpisov.

Kulturna skupnost se bo morala odločiti za reševanje posameznih etnografskih spomenikov ter zagotoviti zanje tolikšna sredstva, da jih bo lahko spomeniška služba restavriral tako, da se ohrani nespremenjena notranjščina in zunanjščina.

Seveda bi bilo tudi treba raziskati fond vseh historičnih naselij, ki so kljub bogati kulturni dediščini danes nevdzdrževana, slabo izrabljena, obiskovalcem pa neznana ali slabo prezentirana.

Med nepredvidene, toda večje akcije l. 1977 sodi **statistična obdelava** registriranih kulturnih spomenikov na območju celotne občine za potrebe republiške in zvezne statistike. Pri tem so bili na licu mesta pregledani vsi registrirani kulturni spomeniki, preverjena njihova valorizacija in kategorizacija. To delo je vse spomeniške stroke v ZSV Gorica zaposlilo za dober mesec. — E. S.